

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1902.

Andra Kammaren.

N:o 6.

Måndagen den 27 januari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 20 innevarande januari.

§ 2.

Föredrogos hvar efter annan de på kammarens bord hvilande motioner; och hänvisades dervid:

herr *E. O. V. Wavrinskys* motioner, n:o 21 till tillfälligt utskott, n:o 22 till lagutskottet och n:o 23 till tillfälligt utskott;

herr *H. Öhngrens* motion, n:o 24, till lagutskottet;

herr *C. A. Danielssons* motion, n:o 25, till bevillningsutskottet;

herrar *J. A. Lundahls* och *C. A. Trolles* motion, n:o 26, till lagutskottet;

herr *A. Magnussons* motion, n:o 27, till statsutskottet;

herr *J. Bengtssons* i Bjernalt motion, n:o 28, till statsutskottet;

herr *O. W. Redelius'* motion, n:o 29, till statsutskottet;

herr *J. Johnssons* i Bollnäs motioner, n:o 30 och n:o 31, till lagutskottet;

herr *J. Wahlgrens* motion, n:o 32, till tillfälligt utskott;

herr *C. Sandquists* motion, n:o 33, till tillfälligt utskott;

herr *K. F. G. Almqvists* motion, n:o 34, till statsutskottet;

herr *M. Dahns* motion, n:o 35, till bevillningsutskottet;

herr *E. G. Åkerlinds* motion, n:o 36, till tillfälligt utskott,

herr *H. A. Segerdahls* motion, n:o 37, till lagutskottet;

herr *V. L. Molls* motion, n:o 38, till lagutskottet;

herr *C. J. Hammarströms m. fl.* motion, n:o 39, till statsutskottet;

herr *H. Hedlunds* motion, n:o 40, till lagutskottet;

friherre *F. C. K. Barnekows* motion, n:o 41, till statsutskottet;

herrar *C. A. Lindhagens* och *S. G. von Friesens* motion, n:o 42, till lagutskottet;

herrar *C. A. Lindhagens* och *J. G. Petterssons* i Södertelje motion, n:o 43, till tillfälligt utskott; samt

herr *A. W. Styrlanders* motioner, n:o 44 och n:o 45 till statsutskottet och n:o 46 till konstitutionsutskottet.

§ 3.

Föredrogos och lades till handlingarna

statsutskottets memorial n:o 1, med de till innevarande Riksdag afgifna berättelser *dels* af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning samt *dels* af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret angående det dem lemnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken; samt

bankoutskottets memorial n:o 1, med öfverlemnande af fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse.

§ 4.

Afgåfvos följande nya motioner, nemligen af:

herr *K. G. Karlsson* i Göteborg *m. fl.*:

n:o 47, angående beskattningen af hvitbetssockertillverkningen i riket;

n:o 48, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående beskattningen af hvitbetssockertillverkningen i riket;

herr *A. H. Göthberg*, n:o 49, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om dyrtidstillägg åt en del statens tjänstemän och betjente;

herr *M. F. Nyström*:

n:o 50, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående försäljning af vissa kronan tillhöriga hemman och lägenheter i Solna och Spånga socknar af Stockholms län;

n:o 51, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående lagstiftning i fråga om samhällen, upprättade för att bereda mindre bemedlade personer egna hem *m. m.*;

n:o 52, om ändring af 15 kap. 2 § giftermålsbalken;

n:o 53, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om aflöningsstat för telegrafverket; och

n:o 54, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om aflöningsstat för telegrafverket;

herr *A. F. Liljeholm*, n:o 55, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående seminarielärarnes kompetens-, löne- och pensionsvilkor;

herr *A. Thylander m. fl.*, n:o 56, angående inrättande af ett statslotteri;

herr *A. Thylander*, n:o 57, angående tullen å arbetad tobak;

herr *N. Andersson* i Pettersborg, n:o 58, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående förvandlingen af böter i fall af bristande tillgång till deras gäldande;

herr *A. Sundblad*, n:o 59, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående upphörande af stiftsbandet med afseende på presternas befordringsrätt;

herr *A. P. Gustafsson*, n:o 60, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående tillsättningen af lärare och lärarinnor vid folkskolorna *m. m.*;

- herr *S. O. Nylander m. fl.*, n:o 61, om anslag till bildande af en fond för torfindustriens understödjande;
- herr *P. O. Lundell*, n:o 62, om tull å ägg;
- herr *A. Olsson* i Tyllered, n:o 63, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående bruket af allmänning, som vid landtmäteriförrättning afsatts för delegarnes gemensamma behof;
- herr *J. Larsson* i Presstorp, n:o 64, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående vilkoren för erhållande af bidrag till förbättring af landsvägar;
- herr *C. J. Ödman*, n:o 65, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående arméns uniformer;
- herr *O. Persson* i Killebäckstorp, n:o 66, om ändring af 11 kap. 15 § och 18 kap. 15 § strafflagen;
- herr *J. P. Jansson* i Saxhyttan, n:o 67, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning angående landets ekonomiska ställning i förhållande till utlandet m. m.;
- herr *P. A. J. Högstedt*, n:o 68, om upphäfvande af 32 § värnpligtslagen;
- herr *V. L. Moll*, n:o 69, om ändring af 18 § i förordningen angående postsparbanken;
- herr *C. A. Lindhagen*:
n:o 70, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående jordbrukets upphjelpande genom befrämjandet af Kooperation mellan mindre jordbrukare; och
n:o 71, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående reseersättning åt landshöfdingarne i de sex nordligaste länen;
- herr *A. Henricson*, n:o 72, om skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändring af 15 § i lagen angående sparbanker;
- herr *J. J. Byström*:
n:o 73, om ändring af 13 § i förordningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning; och
n:o 74, om förklaring af 7 kap. 3 § strafflagen;
- herr *J. G. Pettersson* i Södertelje:
n:o 75, om tullbehandlingen af »säckar, tydligen brukade och slitna» m. m.; och
n:o 76, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående registrering af konsumtionsföreningar med syfte att sälja varor äfven till andra än föreningsmedlemmar m. m.;
- herr *G. Olofsson* i Åvik, n:o 77, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående vilkoren för försäljning af bränvin;
- herr *O. E. Gädda*, n:o 78, om ändring af 61 § i förordningen om landsting;
- herr *D. M. Lyckholm*, n:o 79, om ändring af 1 § i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof;
- herr *H. Hallin*, n:o 80, angående tullen å väfnader af lin och hampa m. m.;
- herrar *D. Persson* i Tällberg och *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, n:o 81, angående byggande och underhåll af vissa enskilda vägar på landet;
- herr *K. H. Branting*, n:o 82, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof;

herr *O. F. Trapp*:

n:o 83, angående inrättande af en navigationsskola i Helsingborg; och
n:o 84, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående inrättande för
statens räkning af ett penninglotteri;

herr *J. Ericsson* i Vallsta, n:o 85, om ändring af 4 § i förord-
ningen angående villkoren för försäljning af bränvin m. m.;

herr *J. Nydal*, n:o 86, om ändring af 26 § 1 mom. och 30 §
1 mom. i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster;

herrar *J. Nydal* och *E. G. Åkerlind*, n:o 87, om ändring af 18
kap. 16 § strafflagen; och

herr *P. Olsson* i Fläsbro, n:o 88, om skrifvelse till Kongl. Maj:t
angående ordförande i kyrkostämma och skolråd.

Samtliga dessa motioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *C. A. Lind-
hagen* under 4 dagar från och med den 28 januari samt herr *John
Olsson* i Stockholm under den 29 i samma månad.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter kammarens ledamöter åt-
skildes kl. 2,35 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.

Måndagen den 27 januari.

Kl. 7 e. m.

I anledning deraf att tiden för afgifvande af sådana motioner,
som tillhörde ständigt utskotts behandling, med denna dag utginge,
voro kammarens ledamöter kallade att jemväl nu sammanträda; och
leddes kammarens förhandlingar af herr vice talmannen.

§ 1.

Afgåfvos följande nya motioner, nemligen af:

herrar *E. Hammarlund* och *F. Berg* i Stockholm, n:o 89, om
statsunderstöd för undervisning i huslig ekonomi vid folkskolor, högre
folkskolor och folkhögskolor;

herrar *F. Berg* i Stockholm och *E. Hammarlund*:

n:o 90, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående statsbidrag åt
sockenbibliotek och med dem jemförliga boksamlingar; och

n:o 91, angående villkoren för statsunderstöd åt högre skolor för och qvinlig ungdom och vissa samskolor;

herr *O. H. Ström*:

n:o 92, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående norra stambanans fortsättande till Haparanda; och

n:o 93, om tillägg till skiftesstadgan;

herr *J. Johansson* i Bollnäs, n:o 94, om ändring af 17 och 24 §§ bevillningsförordningen;

herr *C. T. Lind*, n:o 95, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående indragning af kronofogdetjensterna;

herr *L. Eriksson* i Bäck, n:o 96, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af 3 § 1 mom. bevillningsförordningen;

herr *J. Bengtsson* i Bjernalt, n:o 97, om tull å potatis;

herr *E. Norman m. fl.*, n:o 98, om borttagande af tullen å fläsk;

herr *O. Emthén*, n:o 99, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående skärpt straffpåföljd för underlåtenhet att biträda med släckning af skogseld;

herr *A. F. Burman*, n:o 100, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändrade bestämmelser om barkning af timmer i och för flottning;

herr *J. A. Lundström*, n:o 101, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående återförening af afsöndrad lägenhet med stamhemmanet;

herr *C. Sandquist*, n:o 102, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående bränvinsutskänknings å passagerarefartyg;

herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra *m. fl.*, n:o 103, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående nya byggnader för armén *m. m.*;

herr *A. Petersson* i Påboda *m. fl.*, n:o 104, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående patientafgifterna vid upptagningsanstalter för sinnessjuka;

herr *E. G. H. Åkerlund*:

n:o 105, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående klyfning och styckning af samt afsöndring från losthemman af skattenatur; och n:o 106, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt en del statens tjenstemän och betjente *m. m.*;

herr *S. Nordström* i Höglunda, n:o 107, i fråga om tullbehandlingen af »papper: polér- och smergel-»;

herr *A. Johanson* i Mossebo, n:o 108, i fråga om dagafföningen till de värnpliktige under öfningstiderna;

herrar *E. G. Åkerlund* och *C. P. Jansson* i Edsbäcken, n:o 109, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående villkoren för försäljning af bränvin;

herr *C. H. Wittsell*, n:o 110, om anslag till understöd för upprättande af planer och kostnadsförslag öfver frostminskningsföretag;

herr *J. A. Jonsson* i Hökhult *m. fl.*, n:o 111, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående villkoren för försäljning af maltdrycker;

herr *G. A. E. Kronlund*:

n:o 112, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående statens öfvertagande af byggandet af de allmänna vägarne inom riket;

n:o 113, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anslag för anläggning af nya och omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar *m. m.*;

n:o 114, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående påskyndande af rättskipningen vid underdomstolarne;

n:o 115, angående ersättningen till tingstolken inom Torneå domsaga;

n:o 116, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ordnandet och bebyggandet af stadsplaneområdet vid Kiruna; och

n:o 117, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående norra stambanans framdragande till Witsaniemi;

herrar *G. A. E. Kronlund* och *O. Emthén*, n:o 118, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om ändring af flottningsstadgan för nyttiggörande af affallsvirke i de norrländska skogarne;

herr *A. F. Liljeholm*, n:o 119, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående aflöningsstat för telegrafverket;

herr *A. Hedin* i Stockholm *m. fl.*, n:o 120, om beklädnadsersättning åt vissa jernvägsbetjente;

herr *A. Hedin* i Stockholm *m. fl.*, n:o 121, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående åtgärder i syfte att de nordiska staterna måtte förklara sig för principiellt och permanent neutrala eller om meddelande till främmande makter, att de förenade rikenas politik fortfarande förblifver rigtad på fredens bevarande, samt denna förklarings offentliggörande;

herr *O. G. Eklund* i Stockholm:

n:o 122, angående villkoren för sjukkassas åtnjutande af förvaltningsbidrag af statsmedel;

n:o 123, om ändring i förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin *m. m.*; och

n:o 124, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt vissa statens tjenstemän och betjente;

herr *H. A. Segerdahl m. fl.*, n:o 125, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående inrättande af landsarkiv i Göteborg;

herr *N. Svensson* i Olseröd *m. fl.*, n:o 126, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående nya byggnader för armén *m. m.*;

herr *David Bergström*:

n:o 127, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående lagstiftning för tryggande af arbetarnes föreningsrätt; och

n:o 128, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående begränsning af studietiden vid rikets universitet och karolinska institutet;

herr *J. Johansson* i Noraskog, n:o 129, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag angående vissa lönestater;

herr *A. G. Andersson* i Himmelsby, n:o 130, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af § 4 i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet;

herrar *G. Elowson* och *M. Dahn*, n:o 131, angående bildande af en särskild, för afbetalningslån afsedd fond under riksbankens förvaltning *m. m.*;

herr *Ivar Månsson m. fl.*, n:o 132, om ändring af § 10 i förordningen angående villkoren för tillverkning af bränvin;

herr *Ivar Månsson m. fl.*, n:o 133, om ändring af vissa paragrafer i förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin *m. m.*;

herr *Ivar Månsson m. fl.*, n:o 134, med förslag till förordning angående fördelning af de för tillverkning och försäljning af bränvin utgående afgifter;

herr *K. G. Karlsson* i Göteborg, n:o 135, om tullen å socker;

herrar *L. G. Broomé* i Bårslöf och *J. Nydal*, n:o 136, om ändring i bestämmelserna för erhållande af statsbidrag för undervisning i slöjd;

herrar *John Olsson* i Stockholm och *J. Persson* i Arboga, n:o 137, angående höjning af arvodet till kontorsbiträden vid statens jernvägar;

herr *C. H. Björck*, n:o 138, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående beskattning af cigarrer och punsch;

herr *H. Hedlund*:

n:o 139, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående införande af den proportionella valmetoden vid val af stadsfullmäktige;

n:o 140, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående införande af den proportionella valmetoden vid val af kyrkofullmäktige samt kyrko- och skolråd i stad;

n:o 141, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående aflöningsstat för telegrafverket;

herr *A. T. Carlheim-Gyllensköld*, n:o 142, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående armébefällets aflöning m. m.;

herrar *K. H. G. von Schéele* och *C. A. J. Fagerlund*, n:o 143, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående aflöningsstat för tjenstemännen vid de ecklesiastiska konsistorierna;

herr *E. H. Sjövall*, n:o 144, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående framläggande af förslag till en saccharinlag;

herr *Ernst Carlson*, n:o 145, om anslag till främjande af universitetens för allmänheten afsedda föreläsningkurser;

herr *J. G. Pettersson* i Södertelje, n:o 146, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utfövändet af rösträtt vid aktiebolagsstämmor; och

herr *C. F. Vahlquist*, n:o 147, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående bataljonsläkarnes aflöning.

Samtliga dessa motioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 2.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *A. Thylander* under 4 dagar från och med den 31 innevarande januari samt herr *O. L. M. Schenström* under 8 dagar från och med den 29 i samma månad.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 7,30 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.

Onsdagen den 29 januari.

Kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 22 innevarande januari.

Härefter lemnades på begäran ordet till

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena Lagerheim, som anförde: Under den debatt, som här i kammaren föregick remissen till statsutskottet af statsverkspropositionen, fäste en ledamot af kammaren, herr Branting, min uppmärksamhet på en i pressen omtalad tilldragelse i Köpenhamn.

Den åsyftade tilldragelsen hade jag i Dagens Nyheter för den 21 januari sett återgifven på följande sätt:

»Det »forenedes» ångare Kursk ankom i torsdags till Köpenhamn med fyra svenska eldare, som voro påmönstrade i Hamburg. Svenskarne, som mottagit hvar sina 3 kronor i förskott,ingo under resan veta, att det var strejk i Köpenhamn. Vid ångarens ankomst till Köpenhamn tillkallade de eldarförbundets ordförande och begärde hans hjälp gent emot kaptenen, som vägrade dem att gå i land. Då svenskarne förklarade, att de icke ville bli strejkbrytare, hotade kaptenen dem med att de skulle komma i tukthuset, om de lemnade ångaren utan tillåtelse. Eldarförbundets ordförande vände sig nu på svenskarne anmodan till svenske generalkonsuln och förklarade för honom, att eldarne blifvit påmönstrade under falsk uppgift, samt uppmanade honom att träda emellan. Men konsuln vägrade att bistå sina landsmän, omtalar danska Social-Demokraten. På ordförandens fråga, om konsuln icke ville göra något för att befria sina landsmän från att bli strejkbrytare, svarade han nej. En af kontorspersonalen tillade hänfullt:

— Det är ju endast eldare.

Sedermera fördes de svenske eldarne öfver till Bryderen, hvarifrån de antagligen fördes tillbaka till Kursk, der deras tillhörigheter voro inlåsta.»

Till svar på min begäran om förklaring inberättade generalkonsuln i Köpenhamn i skrifvelse den 25 januari:

»Den 16 i denna månad uppkom å generalkonsulatet en dansk man, som förmälde sig vara »Formand» för »Söfyrbödernes Forbund» och meddelade, att fyra svenska eldare sutto arresterade ombord å det forenede Dampskibsselskabs ångare »Kursk», och begärde generalkonsulatets hjälp för dem. Angående orsaken till arresten sade han, att de, som förhyrts i Hamburg utan kunskap om här pågående strejk bland eldare, önskat frångå sina kontrakt, då de om

strejken fått kännedom. De ville icke svika sina danska kamrater. Det framhölls vidare, att vid förhyrningen fästes det vilkor, att de skulle tjenstgöra på ett af bolagets *nya* fartyg, medan de nu beordrats till tjenst på nämnda fartyg, som vore äldre, och denna omständighet syntes slutligen blifva den, på hvilken fästes hufvudvigten. Sedan samtalet en stund ute på kontoret pågått och jag fann den danske mannens ton mindre lämplig, frågade jag honom, huruvida han hade fullmakt att uppträda å eldarnes vägnar eller på hvad grund detta eljest skedde, samt huruvida han kunde framvisa de kontrakt, hvarom fråga vore, ty utan dessa kunde generalkonsulatet ej bedöma, på hvilken sida rätten läge. Kontrakten hade han ej, liksom ej heller någon fullmakt eller annan legitimationshandling. Som skäl härtill åberopade han, att männen ju vore arresterade. Man ansåg sig då icke hafva något vidare att officiellt meddela honom.

Under fortsatt samtal å kontoret hade af ett kontorsbiträde fälts ett yttrande, som gifvit anledning till det citerade utropet: »det är ju endast eldare!» Han hade nemligen gjort ett inpass i frågoform: »er det bare Fyrbödere», dermed afseende att få veta, om det utslutande vore eldare, som frågan rörde, eller äfven andra sjömän. Efter några häftiga utbrott från mannens sida aflägsnade han sig.

Omedelbart efter det mannen gått, gaf jag t. f. vice konsuln befallning att genast begifva sig ombord å ångfartyget »Kursk» i frihamnen för att undersöka, hur med saken förhölle sig. Dervid inhemtades genast, att de fyra männen ej befunno sig ombord å »Kursk», utan förts till ångfartyget »Bryderen». I befälhafvarens frånvaro meddelade förste styrmannen vice konsuln, att de i Hamburg förhyrde svenske eldarne medföljt hit som passagerare ombord å »Kursk». Styrmannen förnekade, att de hållits inlåsta eller att de endast skulle vara förpligtade att tjenstgöra i nytt fartyg. Efter »Kursks» ankomst hade öfverförandet till »Bryderen» skett för att undandraga dem strejkledarnes påverkningar, och denna åtgärd hade skett med eldarnes eget samtycke. Att desse skulle hafva gifvit fackförbundets förman uppdrag att påkalla generalkonsulatets hjälp bekvämlades, då eldarne, styrmannen veterligen, ej haft tillfälle att lemna sådant uppdrag. Styrmannen hade karakteriserat förmannens framställning helt enkelt som dikt. Huruvida eldarne vid förhyrningen haft kännedom om strejken, kunde styrmannen ej upplysa, men de hade i allt fall ej gjort förbehåll med hänsyn till eventuel strejk.

Ångfartyget »Kursk» lär återkomma hit nästkommande måndag, och skall jag då söka af eldarne sjelfve inhemta, huruvida de genom fackförbundet påkallat generalkonsulatets mellankomst.

Jag tillåter mig öfverlemnna utklipp ur tidningen »Social-Demokraten» rörande det ifrågavarande och några andra tillfällen under den pågående eldarestrejken. Af notisen den 17 i denna månad, hvilken synes utgöra källan till »Dagens Nyheter» notis, tillåter jag mig fästa uppmärksamheten på uppgiften, att de svenske eldarne mottagit byresförskott med 30 kronor hvar.»

I dag har ytterligare ingått följande meddelande från generalkonsuln:

»Med åberopande af min skrifvelse n:o 20 af den 25 denna månad

angående generalkonsulatets förhållande i en sak rörande fyra eldare, får jag vördsamt öfverlemnna en i dag, på gifven anledning, hit inkommen skriftlig förklaring i ämnet af befälhafvaren å ångfartyget »Kursk», hvilken förklaring bevitnats af eldarne sjelfve med namnpåskrifter. Eders excellens behagade häraf finna, att eldarne, hvaraf tre varit svenskar och en norrman, redan vid förhyrningen i Hamburg afvetat strejken; att de likväl önskade medfölja fartyget hit, blott de blefve beskyddade; att de här efter öfverenskommelse och efter egen fri vilja öfverfördes till »Bryderen» för att undgå de strejkandes oqvädinsord; att de förhyrts just med »Kursk» och icke med annat fartyg, och att eldarne bevitnat kaptenens förklaring, som för dem upplästs, vara fullständigt öfverensstämmande med sanningen. Det är häraf klart, att den danske fackförbundsförmannen opåkalladt påtagit sig ombudskap för svenske och norske sjömän inför svensk och norsk konsul, och att dervid af honom åberopats uppgifter, som icke varit med verkliga förhållandet öfverensstämmande.»

Bilagan är på danska, och jag skall anhålla att få uppläsa den på samma språk.

»Kjöbenhavn den 28/1 1902.

Med Hensyn til Forhyrningen af 3 svenske og 1 norsk Fyrbøder i Hamborg den 14 dennes, kan jeg meddele, at nævnte Fyrfolk udtrykkelig ved Forhyrningen i Hamborg ere blevne gjorte opmærksom på, at der i Kjöbenhavn var Streike. De vare trods dette villige til at følge med Skibet, når kun de bleve beskyttede.

De ere blevne forhyrede efter Dansk Dampskibsrhederiforenings Forhyrningsregeler for Søfyrbødere, som ved Pämönstringen er bleven Dem forelæst af den danske Consul i Hamborg og af hvilke jeg bilægger et Exemplar. Ved ankomsten hertil bleve De efter Overenskomst og efter egen fri Villie overførte til S/S Bryderen, for at være i Fred for de Streikende og Havnearbejderne, hvilke tilræbte med Skjælsord, hvergang en Fyrbøder viste sig på Dækket.

Fyrbøderne bleve forhyrte til S/S Kursk, på hvis Folkelist de bleve påførte i Hamborg, og ikke til noget andet Skib.

Da de gamle Fyrbødere vare med til Kjöbenhavn, udførte de Nyantagne ikke noget Arbejde mellem Hamborg og Kjöbenhavn, men gik som Pasager.

Med særdeles Agtelse

C. Möller

Fører af S/S Kursk.

Ovenstående oplæst for os undertegnede Fyrbødere og bevidne vi Samme at være fuldstændig stemmende med Sandheden.»

Här följa de fyra fyrbödernes egenhändigt skrifna namn, hvilka jag dock icke anser mig böra uppläsa.

Herr A. Hedin i Stockholm: Jag anhåller endast att få fästa uppmärksamheten derpå, att en protokollsjustering icke erbjuder det rätta tillfället att bemöta något, som vid ett föregående tillfälle här i kammaren blifvit yttradt.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena Lagerheim: I anledning af herr Hedins anmärkning anhåller jag att få påpeka, att jag endast uppläst rapporter, som innehålla faktiska förhållanden, men att jag icke i någon mån tillåtit mig att bemöta ett anförande från ett föregående tillfälle.

Herr Branting: Då hans excellens utrikesministern lemnat kompletterande upplysningar rörande en sak, som jag tillät mig framhålla för åtta dagar sedan, anser jag mig skyldig att i detta sammanhang, utan att ingå på den formella sidan af saken, äfven lemna till protokollet ett aktstycke, som jag emottagit i denna fråga.

Efter det jag erhållit Eders excellens' upplysning om att utrikesministeriet med berömvärd raskhet hade sökt skaffa underrättelser om frågans rätta sammanhang, tillät jag mig att tillskrifva ordföranden för fackföreningen för fyrböderne för att erhålla erforderliga upplysningar angående det af mig omnämnda uppträdet på konsulatet. Hans svar är dateradt den 27 dennes och är af följande korta lydelse:

»Den 16 ds ankom med Dampskibet »Kursk» 4 svenske Fyrbödere, som var hvervede i Hamburg. De havde underskrevet en Erklæring om at ville staa till Selskabets Disposition. Efter at være kommen om Bord i Skibet erfarede de af de danske Fyrbödere, at der var Strejke i Danmark.

Efter Ankomsten till Köbenhavn nægtede Kaptajnen dem att gaa i Land for att klage til Konsulen og truede dem ydermere med Tugthusstraf, hvis de forlod Skibet. Ved Hjalp af deres danske Kolleger fick de sendt Bud till Formanden for Søfyrböderne Forbind for at bede ham henvende sig til Konsulen.

Jeg henvendte mig da til Konsulen og forklarede ham Sagen, idet jag oplyste Ham om at Fyrböderne ikke vidste, at der var Strejke, ligesom Kaptajnen ved Antagelsen havde undladt att underrette dem derom.

Ved at ovenstaaende var fortalt til Konsulen bemærkede jeg til ham, at Folkene ikke vilde arbejde som Strejkebrydere da de ikke havde undskrevet nogen bestemt Kontrakt, men kun denne vage Erklæring.

Der blev da svaret mig, at enten skulde Folkene møde personlig, eller en Erklæring fremvises; men dette var jo umuligt, eftersom de være indlaasede om Bord i Skibet.

Jeg svarede ham da, at jeg nu havde forebragt ham Sagen, og at det nu blev hans Sag, om han vilde gøre noget for dem eller ej. Der blev fra en af Kontorpersonalet, i Overværelse af Konsulen, bemærket: »Det er jo kun Fyrbödere, og hvad de har indladt sig paa, maa de ogsaa udføre.»

Jeg bemærkede hertil, at dette »kun Fyrbödere» turde udtales paa et Konsulatskontor, og ytrede endvidere at: »Det er altsaa Deres mening, at Deres Landsmænd skal tvinges til at være Strejkebrydere».

Med Socialistisk Hilsen og Tak for Deres Interesse:

Max Lanth.»

Jag vill till denna förklaring, som går stick i stäf mot hvad som nyss uppläst, endast göra det faktiska tillägget, att den framställning, som kommit från ministeriet här i Stockholm till generalkonsulatet i Köpenhamn, synes hafva åstadkommit en ganska väsentlig ändring i vederbörandes uppträdande der nere. Jag dömer till detta deraf, att den danska »Socialdemokratens» framställning af dess fortsatta förhållande till konsulatet under strejkens utveckling är preglad af en helt annan ton, än den från början varit, och hvarom den episod vittnar, som det nu är fråga om. Vid ett besök, som en konsulatstjensteman på konsulns uppdrag gjorde på det Det Forenede Dampskibsselskabs kontor, har denne person uttryckligen bedt att få med sig en referent för danska Socialdemokraten; han anhöll, att denne skulle få vara närvarande och samtalet föras i hans närvaro. Detta nekades och referenten utvisades. Men sjelfva framställningen visar dock, att man nu på konsulatet önskade stå i ett helt annat förhållande till arbetarörelsen, än man från början gjort.

Det tyckes sålunda, som om utrikesministeriets framställning verkat godt. Och jag kan endast för min del vara hans excellens utrikesministern tacksam för att hans raska ingripande visat konsulatet der nere, att generalkonsulns och konsulatpersonalens åtgöranden följas här upp med intresse.

Vidare anfördes ej i detta ämne.

§ 2.

Företogs val af fem ledamöter och fem suppleanter i Riksdagens särskilda utskott för behandling af Kongl. Maj:ts propositioner:

n:o 9, med förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, och till lag om ändrad lydelse af 19 kap. 20 § och 20 kap. 3 § strafflagen; och

n:o 10, med förslag till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof; och utsågos dervid till:

ledamöter:

herr	<i>J. E. Biesert</i>	med 199 röster,
»	<i>G. N. T. af Callerholm</i>	» 198 » ,
»	<i>L. J. Jansson i Djursåtra</i>	» 195 » ,
»	<i>C. A. Trolle</i>	» 109 » ,
och	» <i>C. J. Öberg</i>	» 103 » .

Närmast i röstetal var herr *S. O. Nylander* med 95 röster.

suppleanter:

herr	<i>J. O. Lindewall</i>	med 182 röster,
»	<i>O. Emthén</i>	» 116 » ,

	herr <i>G. Olofsson</i> i Åvik	med 110 röster,
	» <i>O. F. Trapp</i>	» 107 » ,
och	» <i>J. A. Sandwall</i>	» 106 » .

Närmast i röstetal kom herr *M. F. Nyström* med 91 röster.

§ 3.

Efter föredragning af de på kammarens bord hvilande motioner hänvisades:

- herr *K. G. Karlssons* i Göteborg *m. fl.* motion, n:o 47, till bevillningsutskottet;
- herr *K. G. Karlssons* i Göteborg *m. fl.* motion, n:o 48, till bevillningsutskottet;
- herr *A. H. Göthbergs* motion, n:o 49, till statsutskottet;
- och herr *M. F. Nyströms* motioner, n:o 50, till statsutskottet, n:o 51 och n:o 52 till lagutskottet samt n:o 53 och n:o 54 till statsutskottet;
- herr *A. F. Läljeholms* motion, n:o 55, till statsutskottet;
- herr *A. Thylanders m. fl.* motion, n:o 56, till statsutskottet;
- herr *A. Thylanders* motion, n:o 57, till bevillningsutskottet;
- herr *N. Anderssons* i Pettersborg motion, n:o 58, till lagutskottet;
- herr *A. Sundblads* motion, n:o 59, till lagutskottet;
- herr *A. P. Gustafssons* motion, n:o 60, till tillfälligt utskott;
- herr *S. O. Nylanders m. fl.* motion, n:o 61, till statsutskottet;
- herr *P. O. Lundells* motion, n:o 62, till bevillningsutskottet;
- herr *A. Olssons* i Tyllered motion, n:o 63, till tillfälligt utskott;
- herr *J. Larssons* i Presstorp motion, n:o 64, till statsutskottet;
- herr *C. J. Ödmans* motion, n:o 65, till tillfälligt utskott;
- herr *O. Perssons* i Killebäckstorp motion, n:o 66, till lagutskottet;
- herr *J. P. Janssons* i Saxhyttan motion, n:o 67, till tillfälligt utskott;
- herr *P. A. J. Högstedts* motion, n:o 68, till lagutskottet;
- herr *V. L. Molls* motion, n:o 69, till statsutskottet;
- och herr *C. A. Lindhagens* motioner, n:o 70 till tillfälligt utskott och n:o 71 till statsutskottet;
- herr *A. Henricsons* motion, n:o 72, till lagutskottet;
- herr *J. J. Byströms* motioner, n:o 73 och n:o 74, till lagutskottet;
- herr *J. G. Petterssons* i Södertelje motioner, n:o 75 till bevillningsutskottet och n:o 76 till lagutskottet;
- herr *G. Olofssons* i Åvik motion, n:o 77, till bevillningsutskottet;
- herr *O. E. Gäddas* motion, n:o 78, till lagutskottet;
- herr *D. M. Lyckholms* motion, n:o 79, till lagutskottet;
- herr *H. Hallins* motion, n:o 80, till bevillningsutskottet;
- herrar *D. Perssons* i Tällberg och *O. A. Ericssons* i Ofvanmyra motion, n:o 81, till lagutskottet;
- herr *K. H. Brantings* motion, n:o 82, till statsutskottet;
- herr *O. F. Trapps* motioner, n:o 83 och n:o 84, till statsutskottet;
- herr *J. Ericssons* i Vallsta motion, n:o 85, till bevillningsutskottet;

herr *J. Nydals* motion, n:o 86, till lagutskottet;
 herrar *J. Nydals* och *E. G. Åkerlinds* motion, n:o 87, till lagutskottet;
 herr *P. Olssons* i Fläsbro motion, n:o 88, till lagutskottet;
 herrar *E. Hammarlunds* och *F. Bergs* i Stockholm motion, n:o 89, till statsutskottet;
 herrar *F. Bergs* i Stockholm och *E. Hammarlunds* motioner, n:o 90 och n:o 91, till statsutskottet;
 herr *O. H. Ströms* motioner, n:o 92 till statsutskottet och n:o 93 till lagutskottet;
 herr *J. Johnssons* i Bollnäs motion, n:o 94, till bevillningsutskottet;
 herr *C. T. Linds* motion, n:o 95, till tillfälligt utskott;
 herr *L. Erikssons* i Bäck motion, n:o 96, till bevillningsutskottet;
 herr *J. Bengtssons* i Bjernalt motion, n:o 97, till bevillningsutskottet;
 herr *E. Normans m. fl.* motion, n:o 98, till bevillningsutskottet;
 herr *O. Emthéns* motion, n:o 99, till lagutskottet;
 herr *A. F. Burmans* motion, n:o 100, till tillfälligt utskott;
 herr *J. A. Lundströms* motion, n:o 101, till lagutskottet;
 herr *C. Sandquist's* motion, n:o 102, till bevillningsutskottet.

Vid föredragning vidare af herr *O. A. Ericssons* i Ofvanmyra *m. fl.* motion, n:o 103, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående nya byggnader för armén m. m., begärdes ordet af

Herr Carlheim-Gyllensköld, som yttrade: Herr greve och talman, mine herrar! Jag anhaller att redan nu, vid denna motions remitterande till utskott, i frågan få göra några erinringar.

Det är ju meningen att förlägga de nya kasernbyggnaderna i närheten af städerna och att å närliggande särskilda mötesplatser öfva 1:a klassens beväringssundom, medan deremot de nuvarande mötesplatserna, med de der uppförda etablissementen, skulle användas till repetitionsöfningar. I och för sig blifver det en temligen ovanlig statslyx att för samma regemente eller truppförband hafva tvenne olika mötesplatser. Man får väl erkänna, att ett dylikt förfarande ur flera synpunkter, särskildt ur ekonomisk, skulle blifva oegentligt. Nu uppgifves — och så uppgafs äfven i fjol — att det hufvudsakliga skälet för kasernbyggnadernas förläggande till städerna skulle vara hänsyn till att befälets barn, utan att behöfva uppehålla sig å andra platser än hemorterna, skulle kunna bevista städernas skolor. Men granskar man närmare detta skäl, förhåller det sig så, att de flesta af de nuvarande mötesplatserna äro medelst jernväg förbundna med städer, och att afståndet i allmänhet ej uppgår till mera än några kilometer. Om man derfor medgäfve befälets barn fria skolresor å jernvägarne, skulle, enligt mitt förmenande det anförda skälet helt och hållet komma att bortfalla. I hvarje fall synes mig detta skäl ej tillräckligt för att motivera de oerhörda kostnader, som skulle förorsakas genom att förlägga de nya kasernbyggnaderna till städerna, allra helst om man dervid äfven tager i betraktande, att på de flesta

mötesplatserna redan finnas dyrbara etablissement uppförda, för hvilka, i fall ifrågavarande kasernbyggnader förläggas å landet, utgifterna skulle komma att blifva inbesparade. Hvad utrymmet å de gamla mötesplatserna angår, så vet jag säkert, att detta på många ställen är tillräckligt stort för att kunna mottaga de truppförband, som äro afsedda att der öfvas. Jag nämner såsom exempel härpå Axvalls hed, som ju lemnat tillräckligt utrymme både för storläger och stormanöver. Jag vill äfven fästa uppmärksamheten på en annan sak, som, derest kasernerna förläggas till städerna, kan komma att blifva ganska svårlost eller åtminstone i en framtid komma att förorsaka stora kostnader. Såsom vi veta, finnas å de gamla mötesplatserna en mängd enskilda byggnader, som tillhöra befälet, såsom t. ex. officersshus, underofficershus, kök och iskällare m. fl.

Om nu dessa mötesplatser blifva begagnade till repetitionsöfningar, så hafva ju dock kårerna någon nytta af sina hus och kunna icke med så stort fog påförda deras inlösande eller i alla fall icke till deras fulla värde; men vid de regementen, som komma att helt och hållet förflyttas till annat håll, komma officers- och underofficerskårerna uppenbarligen att få grundade kraf derpå, att staten skall inlösa deras etablissement, hvilka beröfvas dem utan motsvarande ersättning. Blifver åter ett eller annat af de nuvarande mötesfälten obehöfligt för repetitionsöfningar, så kommer det tydligtvis att säljas, jemte derå befintliga kronans byggnader, men äfven då uppstår säkert en beaktansvärd förlust för statsverket. Detta allt gör, att bakom ifrågavarande förslag framskynta vissa ganska oberäkneliga framtida kostnader, hvilka blifva så att säga påbröd till de öfriga utgifterna.

För öfrigt är, såsom i föreliggande motion också påpekats, denna byggnadsfråga temligen outredd. Vi hafva visserligen från förra året ett välvilligt löfte af krigsministern, att all nödig sparsamhet skall iakttagas vid kasernernas byggande. Han önskar nog hålla hvad han lofvat, men förhållandena kunna blifva starkare än han; och för öfrigt kunna påtryckningar ega rum från städer och andra håll, der man kan hafva intresse af saken.

Nu är dessutom att märka, att det ovilkorligen blir billigare att bygga på landet samt att det derstädes är billigare att köpa jord, om sådant skulle erfordras för tillökning af mötesplatsernas areal. Vål säger man måhända, att alla de städer, som komme i fråga, sjelfva skulle åtaga sig de för anskaffande af jord erforderliga kostnader. Men är det så stor skillnad mellan ett sådant sätt att behandla städerna — att nemligen afpressa dem för kasernbyggnaderna och öfningsfält behöflig mark — och den förut anlitade, men då med skäl klandrade metoden att affordra städerna kontanta bidrag till liknande byggnader? Jag anser icke skillnaden vara stor.

Men till allt detta kommer nu ytterligare, att för landsbygdens invånare föreligger en fara, som man ej kan underlåta att beakta, nemligen den veneriska faran. Det har framhållits, att denna fara till och med är större än alkoholfaran. Jag skulle mycket beklaga, om förhållandena i detta afscende hos oss blefve sådana, som de uppgifvas vara i Ryssland. Der har värnpligten medfört veneriska

sjukdomars utbredande på landsbygden i en alldeles ohygglig grad. Mot dylikt är, enligt mitt förmenande, läkarekåren temligen maktlös.

Jag anhåller, att detta mitt yttrande måtte få åtfölja förevarande motion vid remissen till statsutskottet.

Vidare anfördes ej. Ifrågavarande motion jemte det af herr Carlheim-Gyllensköld nu afgifna yttrande öfverlemnades till statsutskottet.

Vidare hänvisades:

herr *A. Peterssons* i Påboda *m. fl.* motion, n:o 104, till statsutskottet;

herr *E. G. H. Åkerlunds* motion, n:o 105, till lagutskottet.

Herr talmannen anmälde häruppå för hänvisning till utskott herr *E. G. H. Åkerlunds* motion, n:o 106, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt en del statens tjänstemän och betjente m. m.

Dervid begärdes ordet af motionären,

Herr Åkerlund, som yttrade: Min uppmärksamhet har blifvit fästad derpå, att jag i förevarande, af mig väckta motion sammanblandat två från hvarandra skilda ämnen samt att hinder i anledning deraf torde möta mot motionens remitterande odelad till ett enda utskott; och får jag på grund häraf anhålla om tillstånd att återtaga den första delen af motionen eller den del deraf, som berör de af Kongl. Maj:t föreslagna dyrtidstillägen.

Kammaren, som lemnade sitt bifall till herr Åkerlunds berörda hemställan, hänvisade ifrågavarande motion, i hvad densamma icke blifvit återkallad, till behandling af tillfälligt utskott.

Vidare öfverlemnades:

herr *S. Nordströms* i Höglunda motion, n:o 107, till bevillningsutskottet;

herr *A. Johansons* i Mossebo motion, n:o 108, till statsutskottet;

herrar *E. G. Åkerlunds* och *C. P. Janssons* i Edsbäcken motion, n:o 109, till bevillningsutskottet;

herr *C. H. Wittsells* motion, n:o 110, till statsutskottet;

herr *J. A. Jonssons* i Hökhult *m. fl.* motion, n:o 111, till tillfälligt utskott;

herr *G. A. E. Kronlunds* motioner, n:o 112 till lagutskottet, n:o 113 till statsutskottet, n:o 114 till lagutskottet, n:o 115 till statsutskottet, n:o 116 till tillfälligt utskott och n:o 117 till statsutskottet;

herrar *G. A. E. Kronlunds* och *O. Emthéns* motion, n:o 118, till tillfälligt utskott;

herr *A. F. Liljeholms* motion, n:o 119, till statsutskottet;

herr *A. Hedins* i Stockholm *m. fl.* motion, n:o 120, till statsutskottet;

herr *A. Hedins* i Stockholm *m. fl.* motion, n:o 121, till tillfälligt utskott;

herr *O. G. Eklunds* i Stockholm motioner, n:o 122 till statsutskottet, n:o 123 till bevillningsutskottet och n:o 124 till statsutskottet;

herr *H. A. Segerdahls m. fl.* motion, n:o 125, till statsutskottet;

Vid föredragning vidare af herr *N. Svenssons* i Olseröd *m. fl.* motion, n:o 126, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående nya byggnader för armén m. m., begärdes ordet af motionären,

Herr Svensson i Olseröd, som yttrade: Herr grefve och talman! Då till min kännedom kommit, att betänkligheter uppstått rörande remissen af min motion i dess helhet, så får jag hos herr talmannen anhålla om kammarens tillstånd att få dela upp den i två motioner, den ena afseende anslaget till nybyggnader för armén och den andra frågan om öfningsorten för de värnpliktige inom Kristianstads län. Af dessa motioner torde då den förra få gå till statsutskottet och den andra till tillfälligt utskott.

Denna herr Svenssons anhållan blef af kammaren bifallen, hvar efter den del af motionen, som afsåge skrifvelse till Kongl. Maj:t angående öfningsorten för de värnpliktige inom Kristianstads län, med nummerbeteckningen 148, öfverlemnades till tillfälligt utskotts behandling samt motionen i öfrigt, med bibehållen beteckning af n:o 126, hänvisades till statsutskottet.

Härefter öfverlemnades:

herr *David Bergströms* motioner, n:o 127 till lagutskottet och n:o 128 till tillfälligt utskott;

herr *J. Johanssons* i Noraskog motion, n:o 129, till statsutskottet;

herr *A. G. Andersons* i Himmelsby motion, n:o 130, till lagutskottet;

herrar *G. Elowsons* och *M. Dahns* motion, n:o 131, till bankoutskottet;

herr *Ivar Månssons m. fl.* motion, n:o 132, till bevillningsutskottet;

herr *Ivar Månssons m. fl.* motion, n:o 133, till bevillningsutskottet;

herr *Ivar Månssons m. fl.* motion, n:o 134, till bevillningsutskottet;

herr *K. G. Karlssons* i Göteborg motion, n:o 135, till bevillningsutskottet;

herrar *L. G. Broomés* i Bärslöf och *J. Nydals* motion, n:o 136, till statsutskottet;

herrar *John Olssons* i Stockholm och *J. Perssons* i Arboga motion, n:o 137, till statsutskottet;

herr *C. H. Björcks* motion, n:o 138, till bevillningsutskottet;

herr *H. Hedlunds* motioner, n:o 139 och n:o 140 till lagutskottet samt n:o 141 till statsutskottet;

Andra Kammarrens Prot. 1902. N:o 6.

- herr *A. T. Carlheim-Gyllenskölds* motion, n:o 142, till statsutskottet;
 herrar *K. H. G. von Schéeles* och *C. A. J. Fagerlunds* motion, n:o 143, till statsutskottet;
 herr *E. H. Sjövals* motion, n:o 144, till lagutskottet;
 herr *Ernst Carlsons* motion, n:o 145, till statsutskottet;
 herr *J. G. Petterssons* i Södertelje motion, n:o 146, till lagutskottet; samt
 herr *C. F. Vahlquists* motion, n:o 147, till statsutskottet.

§ 4.

Efter af herr talmannen i sådant afseende gjord hemställan beslöt kammaren att för behandling af de motioner, som blifvit hänvisade till tillfälligt utskott, tillsätta fyra tillfälliga utskott, hvardera bestående af nio ledamöter med fem suppleanter, äfvensom att lördagen den 1 nästkommande februari företaga val af ledamöter och suppleanter i nämnda utskott.

Herr talmannen tillkännagaf härefter, att han låtit uppgöra förslag till fördelning och gruppering mellan de tillfälliga utskotten af ifrågavarande motioner, varande detta förslag, som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning af de 26 inom Andra Kammaren väckta motioner, hvilka blifvit hänvisade till behandling af tillfälligt utskott.

Till behandling af ett tillfälligt utskott (n:o 1) torde få öfverlemnas motioner af:

- herr *R. W. A. M. Eklundh* i Lund, n:o 11, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af § 51 folkskolestadgan,
 herr *C. Sandquist*, n:o 33, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående undervisning i rikets allmänna läroverk, seminarier och folkskolor om straffpåföljden å brott,
 herr *E. G. Åkerlind*, n:o 36, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående kristendomsundervisningen i folkskolorna,
 herr *A. P. Gustafsson*, n:o 60, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående tillsättningen af lärare och lärarinnor vid folkskolorna m. m., samt
 herr *David Bergström*, n:o 128, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående begränsning af studietiden vid rikets universitet och karolinska institutet.

Till ett annat tillfälligt utskott (n:o 2) torde få hänvisas motioner af:

- herr *J. Sjöberg*, n:o 9, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående vilkoren för försäljning af maltdrycker,

herrar *W. Bengtsson* i Häradsköp och *C. Johansson* i Afösa, n:o 10, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utskänkningen af vin och maldrycker å lägerplatser,

herr *S. Nordström* i Höglunda, n:o 15, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ordnande af hospitalsväsendet i riket,

herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra m. fl., n:o 18, om skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändringar i förordningen angående försäljning af vin och maldrycker m. m.,

herr *E. O. V. Wavrinsky*, n:o 23, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående åtgärder till skydd mot djurplågeri under transporter,

herr *J. Wahlgren*, n:o 32, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående allmänna hälsovården på landet, samt

herr *J. A. Jonsson* i Hökhult m. fl., n:o 111, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående vilkoren för försäljning af maldrycker.

Till ett tredje tillfälligt utskott (n:o 3) torde få öfverlemnas motioner af:

herrar *C. A. Lindhagen* och *J. G. Pettersson* i Södertelje, n:o 43, om skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande byggnadsförhållandena vid Malmberget och Luossavaara,

herr *A. Olsson* i Tyllered, n:o 63, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående bruket af allmänning, som vid landtmäteriförrättning afsatts för delegarnes gemensamma behof,

herr *C. A. Lindhagen*, n:o 70, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående jordbrukets upphjelpande genom befrämjandet af kooperation mellan mindre jordbrukare,

herr *A. F. Burman*, n:o 100, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändrade bestämmelser om barkning af timmer i och för flottning,

herr *G. A. E. Kronlund*, n:o 116, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ordnandet och bebyggandet af stadsplaneområdet vid Kiruna, samt

herrar *G. A. E. Kronlund* och *O. Emthén*, n:o 118, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om ändring af flottningsstadgan för nyttiggörande af affallsvirke i de norrländska skogarne.

Slutligen torde till ett fjerde tillfälligt utskott (n:o 4) få öfverlemnas motioner af:

herr *E. O. V. Wavrinsky*, n:o 2, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående bestämmelser rörande bokföringsskyldighet,

densamme, n:o 21, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående offentliga revisorer,

herr *C. J. Ödman*, n:o 65, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående arméns uniformer,

herr *J. P. Jansson* i Saxhyttan, n:o 67, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning angående landets ekonomiska ställning i förhållande till utlandet m. m.

herr *C. T. Lind*, n:o 95, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående indragning af kronofogdetjensterna,

herr *E. G. H. Åkerlund*, n:o 106, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående förenkling af arbetsmetoderna inom den civila och ecklesiastika förvaltningen m. m.,

herr *A. Hedin* i Stockholm *m. fl.*, n:o 121, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående åtgärder i syfte att de nordiska staterna måtte förklara sig för principiellt och permanent neutrala eller om meddelande till främmande makter, att de förenade rikenas politik fortfarande förblifver rigtad på fredens bevarande, samt denna förklarings offentliggörande, samt

herr *N. Svensson* i Olseröd, n:o 148, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående öfningsorten för de värnpligtige inom Kristianstads län.

Det upplästa förslaget blef af kammaren godkänt.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>J. Bromée</i> i Billsta	under 2 dagar fr. o. m. den 30 innev. januari
» <i>K. G. Björkman</i>	» 5 » » 30 » »
och » <i>J. Widén</i>	» 2 » » 31 » »

§ 6.

Till bordläggning anmäldes lagutskottets utlåtande n:o 1, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens embetsförvaltning.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 3,17 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.

Lördagen den 1 Februari.

Kl. 12 midd.

§ 1.

Justerades protokollet för den 25 nästlidne januari.

§ 2.

Herr talmannen anmälde, att herr *E. Wijk* den 29 nästlidne januari inställt sig vid riksdagen samt att herr *C. Bergström* i Skidsta denna dag tillstädeskommit.

§ 3.

Upplästes ett till kammaren inkommet så lydande sjukbetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare herr *J. Olsson* är af sjukdom (akut bröstkatarr) förhindrad att lemna sin bostad, intygas.

Stockholm den 31 jan. 1902.

Tage Sjögren,
leg. läk.

§ 4.

Till kammaren hade inkommit ett så lydande telegram, som upplästes:

Talmannen. Andra Kammaren. Stockholm.

I följd af min hustrus i dag inträffade död anhåller jag om ledighet från Riksdagen tillsvidare.

Spånberg.

Herr Spånbergs ifrågavarande anhållan blef af kammaren bifallen.

§ 5.

Herr statsrådet m. m. *H. G. Westring* aflemnade Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 16 och 75 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862;
med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 12 och 41 i

förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862;

angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter muraren A. Österbergs från Södertelje hustru Anna Elisabeth Österberg, född Larsdotter;

angående försäljning af en under indragna hospitalshemmanen Bolsbyn n:is 1, 2 och 3 i Upsala län lydande lägenhet;

angående försäljning af vissa till kronoparken Tönnersjöheden i Hallands län hörande inegområden;

angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva; samt

angående upplåtelse under eganderätt till Sorsele kommun af viss del utaf ett vid afvittringen inom Sorsele socken till kyrkostad afsatt område.

Ifrågavarande propositioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 6.

Enligt derom förut fattadt beslut företogos nu val af nio ledamöter och fem suppleanter i hvardera af de fyra tillfälliga utskott, kammaren beslutit tillsätta; och förfors, jemlikt kammarens efter hemställan af herr talmannen fattade beslut, vid röstsedlarnes sammanräkning på sätt i 22 § 3 mom. af den för kammaren gällande arbetsordning angifves.

Vid ifrågavarande val utsågos till:

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 1:

herr	<i>N. Andersson</i> i Pettersborg.....	med 209 röster,	
»	<i>C. H. Björck</i>	» 206	» ,
»	<i>A. Sundblad</i>	» 203	» ,
»	<i>S. Söderberg</i>	» 196	» ,
»	<i>E. Hammarlund</i>	» 192	» ,
»	<i>David Bergström</i>	» 136	» ,
»	<i>A. A. Johansson</i> i Möllstorp	» 118	» ,
»	<i>C. Sandquist</i>	» 118	» , och
»	<i>O. L. M. Schenström</i>	» 116	» .

Närmast i röstetal kom herr *E. H. Sjövall* med 96 röster.

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 2:

herr	<i>J. Ericsson</i> i Vallsta	med 208 röster,
»	<i>J. E. Ericsson</i> i Ahlberga	» 208 » ,
»	<i>K. J. E. Hultkrantz</i>	» 208 » ,
»	<i>J. Norden</i> i Hamnerdal.....	» 207 » ,
»	<i>P. F. Landelius</i>	» 205 » ,
»	<i>A. Magnusson</i>	» 189 » ,

herr <i>K. G. Karlsson</i> i Göteborg	med 132 röster,
» <i>F. Berg</i> i Stockholm	» 129 » , och
» <i>K. L. Johansson</i> i Stora Mellby	» 121 » .

Närmast i röstetal kom herr *O. Berg* i Göteborg med 91 röster.

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 3:

herr <i>G. A. E. Kronlund</i>	med 201 röster,
» <i>B. A. R. Petersson</i> i Skurö	» 201 » ,
» <i>J. G. Hazén</i>	» 200 » ,
» <i>J. A. Kinnman</i>	» 116 » ,
» <i>K. G. Björkman</i>	» 115 » ,
» <i>M. H. Sandén</i>	» 115 » ,
» <i>P. Svensson</i> i Bondön	» 115 » ,
» <i>A. Antonsson</i>	» 114 » , och
» <i>E. Persson</i> i Borrby.....	» 114 » .

Närmast i röstetal kom herr *A. Thylander* med 88 röster.

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 4:

herr <i>L. Eriksson</i> i Bäck	med 201 röster,
» <i>C. J. Hammarström</i>	» 201 » ,
» <i>A. W. Styrlander</i>	» 201 » ,
» <i>W. Andersson</i> i Bråborg	» 198 » ,
» <i>C. F. Vahlquist</i>	» 198 » ,
» <i>J. E. Centerwall</i>	» 129 » ,
» <i>C. Faxé</i>	» 121 » ,
» <i>C. I. Carlsson</i> i Norra Smedstorp ...	» 120 » , och
» <i>P. Jönsson</i> i Färeköp	» 118 » .

Närmast i röstetal kom herr *H. Öhngren* med 85 röster.

Suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 1:

herr <i>J. G. Spangenberg</i>	med 186 röster,
» <i>E. H. Sjövall</i>	» 113 » ,
» <i>P. A. Larsson</i> i Säby.....	» 107 » ,
» <i>P. Törnqvist</i>	» 103 » , och
» <i>O. H. Svensson</i> i Saläng	» 102 » .

Närmast i röstetal kom friherre *G. J. De Geer* med 83 röster.

Suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 2:

herr <i>O. G. Eklund</i> i Stockholm	med 137 röster,
» <i>O. Berg</i> i Göteborg	» 134 » ,
» <i>A. E. Lindvall</i>	» 110 » ,
» <i>J. Bengtsson</i> i Bjernalt	» 110 » , och
» <i>H. Hallin</i>	» 108 » .

Ordningen emellan herrar Lindvall och Bengtsson, sådan den här ofvan angifvits, bestämdes genom lottdragning.

Närmast i röstetal kom herr *J. G. Pettersson* i Södertelje med 75 röster.

Suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 3:

herr <i>E. G. Åkerlind</i>	med 167 röster,
» <i>A. Johansson</i> i Mossebo	» 149 » ,
» <i>J. Eriksson</i> i Lindehult	» 98 » ,
» <i>J. Larsson</i> i Presstorp	» 97 » och
» <i>L. L. Lorichs</i>	» 96 » .

Närmast i röstetal kom herr *O. Guldbbrandsson* med 76 röster.

Suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 4:

herr <i>A. Thylander</i>	med 99 röster,
» <i>G. Lindgren</i> i Islingby	» 95 » ,
» <i>J. Wahlgren</i>	» 94 » ,
» <i>C. T. Lind</i>	» 90 » och
» <i>J. W. Lundin</i>	» 89 » .

Närmast i röstetal kom herr *A. Bystedt* med 72 röster.

§ 7.

Föredrogs och lades till handlingarna lagutskottets utlåtande n:o 1, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens embetsförvaltning.

§ 8.

Under åberopande af i sådant afseende mellan herrar talmän träffad öfverenskommelse, hemstälde herr talmannen, det kammaren ville besluta att lördagen den 8 februari företaga val af dels tjugufyra valmän för att utse Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare äfvensom af sex suppleanter för dessa valmän, dels sex revisorer för granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, samt tre suppleanter för samma revisorer, dels ock tjugufyra valmän att, jemte ett lika antal från Första Kammaren, utse revisorer och revisorssuppleanter vid hvart och ett af riksbankens afdelningskontor i orterna, äfvensom sex suppleanter för sistnämnda valmän; och biföll kammaren på derom gjord proposition nämnda hemställan.

§ 9.

Herr *J. H. G. Fredholm* erhöi på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Med anledning af det den kongl. propositionen n:o 9 åt-

följande lagförslaget tager jag mig friheten att väcka en motion, därför att jag anser att detta lagförslag innehåller en brist, som det vore önskligt att få afhjelpat, innan frågan återkommer till kammaren för slutligt afgörande. Det är därför som jag ansett mig böra för det utskott, som har att behandla denna fråga, påpeka, hvori denna brist består.

Härefter aflemnade herr *Fredholm* en motion, n:o 149, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska ledningar, m. m.

§ 10.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>B. Dahlgren</i>	under 4 dagar fr. o. m. den 5 februari,				
» <i>A. G. Anderson</i> i Him-		» 2	»	» 5	»
<i>melsby</i>					
» <i>C. T. Lind</i>		» 14	»	» 5	»
» <i>C. J. Ödman</i>		» 14	»	» 3	»
» <i>K. H. G. von Schéele</i>		» 2	»	» 2	»
» <i>A. Henricson</i>		» 4	»	» 3	»
» <i>J. E. Ericsson</i> i Ahl-					
<i>berga</i>		» 5	»	» 4	»
» <i>C. Wallis</i>		» 8	»	» 5	»
» <i>A. Hansson</i> i Solberga		» 6	»	» 6	»
» <i>J. W. Bengtsson</i> i Hä-					
<i>radsköp</i>		» 4	»	» 5	»
» <i>C. Faxe</i>		» 14	»	» 4	»
» <i>A. P. Gustafsson</i>		» 4	»	» 5	»
» <i>D. M. Lyckholm</i>		» 5	»	» 4	»
» <i>J. A. Sandwall</i>		» 14	»	» 3	»
» <i>H. Hallin</i>		» 14	»	» 5	»
» <i>P. F. Landelius</i>		» 10	»	» 3	» och
» <i>J. Johanson</i> i Valared		» 2	»	» 4	» .

§ 11.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2,49 e. m.

In fidem
Herman Palmgren.